

Ο γυμνισμός του θυμικού

[ΘΕΑΤΡΟ](#)

Ο γυμνισμός του θυμικού

«Θερμά θαλάσσια λουτρά» των Nona Melancholia στο Φεστιβάλ Αθηνών - Πειραιώς 260 (H)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΜΠΑΤΑΚΑΚΗΣ

27.06.2017 - 15:06

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΚΙΚΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Nona Melancholia (NM) διακονούν με **ασκητική ευλάβεια** το έργο της εικαστικής περφόρμανς στο υψηλότερο επίπεδο που θα μπορούσε κανείς να ελπίζει για την ελληνική σκηνή. Το φετινό καλοκαίρι πήραν τα **λουτρά** τους με **ανερυθρίαστη τόλμη** και φαντασία στη **γυμνιστική παραλία της Πειραιώς 260**, που άνοιξε για να προσφέρει στους φεστιβαλικούς λουόμενους μια Batida de coco και λίγο καρπούζι σε ρυθμούς post-gay Βραζιλιάνικου καρναβαλιού.

Σε κάθε περίπτωση, η **στρατηγική** των νεο-μελαγχολικών είναι πολύ συγκεκριμένη: Ένα φιλοσοφικό ή λογοτεχνικό κείμενο χρησιμοποιείται ως **λεκτικό φόντο** «μπροστά» από το οποίο επιτελούνται **πολλαπλές δράσεις ως *vias negativas***, για να φτάσει κανείς πίσω σε ένα άλλο νόημα του κειμένου, το οποίο συγκεφαλαιώνει τις δράσεις και το κείμενο σε ένα **τρίτο, παραστασιακό νόημα**. Αυτό που συνήθως κυμαίνεται στις παραστάσεις των ΝΜ είναι η συμφωνία των δράσεων με το κείμενο, αν και τις περισσότερες φορές οι δράσεις είναι **ανακόλουθες**. Στα **Θερμά θαλάσσια λουτρά** συμβαίνει, ωστόσο, και κάτι άλλο. Η παράσταση αντλεί το **κλίμα μιας νωχελικής καλοκαιρινής ιστονικότητας** από τα διηγήματα του Η. Χ. Παπαδημητρακόπουλου, η οποία όμως διακόπτεται από την **ευφρόσυνη βαρύτητα** ενός ποπ τραγουδιού ή μιας φέτας καρπουζιού. Τίποτε, παρ' όλα αυτά, δεν παραμένει μονόχορδο ως κλίμα καθώς παρεισφρεί πάντα κάτι που θα ανατρέψει τον τόνο της σκηνής. Ειδικότερα στο φινάλε, το πράγμα πήρε διαστάσεις **Queer Αποκαλύψεως**, όταν μια vamp Βασίλισσα (Δ. Χατζηπαυλίδου) με γιρλάντες ολέθριου καρναβαλιού προειδοποιεί υπό τους επικούς ρυθμούς του Marc Almond ότι η θάλασσα ακόμα τραγουδάει για τους πνιγμένους από έρωτα. **Τίποτε, λοιπόν, δεν είναι όπως φαίνεται κάτω από την αυτάρεσκη καλοκαιρινή ραστώνη.**

Ο Β. Νούλας είναι ένας **εικαστικός σκηνοθέτης** που οργανώνει τις παραστάσεις του με όρους **κινηματογραφικής συμπαρατάξης δράσεων**, χρησιμοποιώντας συχνά το *assemblage* εικόνων μέσα στην εικόνα. Δεν είναι όμως η μέθοδος που κάνει τις παραστάσεις σημαντικές, ούτε μόνον η αισθητική τους ιδιαιτερότητα. Είναι η δύναμη της **αναφορικότητας**, η οποία εκπορεύεται από το **πολιτισμικό κεφάλαιο** ενός καλλιτέχνη που παραμένει συγκινητικά πιστός σε όλα τα **διάφωνα** (χωρίς καμιά διολίσθηση στον μελοδραματισμό).

Η στρατηγική της παράστασης χρησιμοποίησε ευφυώς τη δύναμη της **συνεκδοχικής αναφορικότητας** προς δύο κατευθύνσεις: την **ειρωνεία** και τη **μελαγχολία**. Όταν, για παράδειγμα, ακούστηκε η **μαγευτική μουσική** από την ταινία του Kaneto Shindō το *Γυμνό νησί* (οι κάτοικοι του οποίου έπρεπε να κουβαλάνε διαρκώς νερό για να ποτίζουν την άγονη γη), η Χατζηπαυλίδου εμφανίζεται να κουβαλάει στην πλάτη της δυο πλαστικούς κουβάδες με νερό (με τη μέθοδο των κινέζων πωλητών νερού). Έπειτα, όμως, εμφανίζεται η **συν-εκδοχή**: Μια **εύσωμη γκέισα** με κιμονό (Β. Κυριακουλάκου) που ξαφνικά φοράει τα γυαλιά της Ν. Μούσχουρη και αρχίζει να τραγουδάει το **Μίλησέ μου** μπροστά από ένα αυτοσχέδιο σιντριβάνι σε μια στιγμή **ριζικήςανάσχεσης** κάθε εκτροπής προς το μελοδραματικό.

Και όταν τα λουτρά έγιναν **λασπόλουτρα**, οι γυμνοί λουόμενοι περιβλήθηκαν τη λάσπη στα χρώματα του «**πρωτόγονου**» Χορού του Henri **Matisse** και άρχισαν να χορεύουν, **επιτελώντας τον πίνακα** ως συν-εκδοχές του.

Η θέσμιση των υλικών είναι μια επιλογή που καθορίζει την αισθητική του Νούλα και έχει έναν βαθύ **ιδεολογικό συμβολισμό**. Η επανάχρηση των ευρημένων υλικών δεν έχει μόνο σκηνική λειτουργικότητα, αλλά προβάλλει ταυτοχρόνως την αγιοποίηση του πεταμένου, του απορριγμένου, του χρησιμοποιημένου, όπως φυσικά και την **άρνηση της μεγάλης φόρμας** προς όφελος μιας αισθητικής του καθημερινού. Αυτή τη φορά ήταν το **χώμα** με τους άπειρους **κοσμογονικούς**, αλλά και **θανατολάγνους υπαινιγμούς** του πίσω από το προφανές **καλοκαιρινό υπόστρωμά** του.

Ένας συνάδελφος φεύγοντας από την παράσταση μού είπε: «Δεν μπορώ τόσο **Kitsch**, βρε παιδί μου!». Ωραία παρατήρηση, αλλά θα πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι εδώ πρόκειται για μια **κυρίαρχη αισθητική** του Ευρωπαϊκού Θεάτρου, που επιθυμεί να μεγεθύνει το καθημερινό **πέρα από τα όρια του ανεκτού** (αν και τα *Θερμά θαλάσσια λουτρά* θεωρώ ότι είναι η **πιο καλλιειπής αισθητικά παράσταση των ΝΜ**). Επιπλέον, οι νεοελληνικές πλαζ είναι το κατεξοχήν πεδίο άσκησης της πιο **κακόγουστης θερινής ελευθεριότητας** και η δουλειά των ΝΜ είναι ένα υπόρρητο **κριτικό σχόλιο** στις θεσμικές αποδοχές της «κλασικής» νεοελληνικής αισθητικής και ηθικής. Το καλοκαίρι αυτό **δυσωγία** ταΐζονται στην παραλία της Πειραιώς, **ερωτοτροπώντας** και μαχαιρώνοντας ο ένας το καρπούζι του άλλου, ενώ οι ειρωνικές αναφορές στη νεοελληνική αυταρέσκεια επιβροηθήθηκαν δραστικά και από το πρώτο διήγημα, όταν και πολύ χαλαρά δυο νεοελληνίδες Κυρίες συζητούσαν για **μερσεριζέ υφάσματα** και τις επιδόσεις των παιδιών τους με **αφοπλιστική ταξική ανωτερότητα καλοκαιρινής ηδυπάθειας** (Β. Κυριακουλάκου - Α. Σαραντοπούλου). Και μολονότι οι σαγιονάρες και τα βατραχοπέδιλα των λουομένων ήταν γεμάτα άμμο, όπως και τα δικά μας όταν πηγαίνουμε στην παραλία, τα χέρια τους κρατούσαν τα καρπούζια του Τσόκλη ή πετούσαν κουβάδες με νερό (**Ελλάδα και τα δύο**).

Η Β. Κυριακουλάκου είναι μια ηθοποιός που θαυμάζω εδώ και πολλά χρόνια. Εκτός από απίθανη **κωμική στόφα** κατέχει και την **ευαισθησία** μεγάλης δραματικής ηθοποιού. Ήδη όμως από το *Αηδίασμα* (2008) είχε αποδείξει ότι διαθέτει την **καλλιτεχνική τόλμη** και την **αισθητική θρασύτητα** που απαιτεί το είδος της περφόρμανς. Επιπλέον, με την **υπέροχη γυμνότητά** της υπερασπίζει τη γοητεία του γυναικείου σώματος στην πιο **αντι-mainstream εκδοχή** της.

Η Α. Σαραντοπούλου είναι το **άνθος** της σκηνικής **σαγήνης** των ΝΜ χωρίς αυτό να σημαίνει πως δεν γίνεται **αδυσώπητη μορφικά**, όταν αυτό απαιτείται, εκτοπίζοντας με τον χορό της κάθε αντίπαλο δέος. Ως Γοργόνα ήταν ομορφότερη και από αυτήν την αδελφή του Μ. Αλέξανδρου.

Ο Α. Κουβούσης **υπεραθλητικός**, όπως πάντα, έδωσε με **απαράμιλλη εκφραστικότητα** όλες τις ερωτικές και ζωικές δράσεις του.

Η Δ. Χατζηπαυλίδου είναι πλέον μια **μορφή του σύγχρονου σωματικού θεάτρου στη χώρα μας**.

Η Γ. Καρύδη έφερε στη σκηνή την **σπαρακτική τραγικότητα** των θρήνων του *Μαύρου Ορφέα* του Marcel Camus με την επίγνωση μιας **σαγηνευτικής ειρωνείας** (ειδικότερα ως καρναβαλική Αφροδίτη του Boticelli σε φελιζόλ κοχύλια).

Η Ε. Καραγιώργη ευαίσθητα **συγκινητική** και **εκφραστικότερη**.

Ο Α. Γκρίσης απέδειξε ότι δεν είναι μόνο ένας **σπουδαίος δραματικός ηθοποιός** (με λεπτά ημιτόνια και προσεκτικές ειρωνικές ανοικειώσεις), αλλά τόλμησε την **εκφραστική σωματικότητα** που τον καταχωρίζει πλέον σε ένα είδος και εκτός του θεάτρου του Λόγου.

Ο Κ. Τζημούλης έδωσε το φως της **παρα-θεριστικής νωχέλειας**, αλλά και με πινελιές λευκής επίσταξης. Τα κοστούμια του και τα σκηνικά αντικείμενα (όπως και τα τουρμπάνια) έφεραν το κλίμα και την ειρωνική αίσθηση μιας **ολέθριας καλοκαιρινής εορτής**.

Είναι πλέον καιρός οι ΝΜ να εκτείνουν τα σκηνικά τους εγχειρήματα και προς άλλες κατευθύνσεις. Πρέπει οπωσδήποτε να κάνουν τις *Ευμενίδες* στην Επίδαυρο, οι οποίες, αντί άλλης θειότητας, θα ασπάζονται τα *Αποσπάσματα* του Ζενέ ή τον *Μεγάλο Ανατολικό* του Εμπειρικού.